

**KKTC Dışışleri Bakanı Sayın Tahsin Ertuđrulođlu,
KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanı Sayın Olgun Amcaođlu,
Sayın Valim,
Sayın Bşyşkşehir Belediyesi Başkan Vekilim,
Değerli Oda Başkanları ve Meclis Üyeleri,
Saygıdeğer Meslek Komitesi Başkanları,
Değerli Katılımcılar ve Basın Mensupları,**

Şubat ayı Meclis Toplantımıza hoş geldiniz diyor, hepinizi Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Ertuđrulođlu ve Amcaođlu öncelikle zaman ayırarak Meclis Toplantımıza katılımınızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Her ay olduđu gibi, ekonomik verileri deđerlendirerek başlamak istiyorum.

Ocak ayında;

İhracat → 20 milyar 28 milyon dolar (+ % 3,6) (en yüksek ocak)

En fazla ihracat yapılan ilk beş ülke;

*Almanya → 1 milyar 764 milyon dolar (% -3,4)

*ABD → 1 milyar 223 milyon dolar (% +3,4)

*Irak → 1 milyar 99 milyon dolar (% +26,9)

*İtalya → 1 milyar 10 milyon dolar (% +10,5)

*İngiltere → 994 milyon dolar (% +4,3)

İthalat → 26 milyar 201 milyon dolar (% - 22,0)

*Yatırım (Sermaye) malları → 3,7 milyar dolar (% 0,0)

*Hammadde (Ara mallar) → 19,2 milyar dolar (% - 28,9)

*Tüketim malları → 3,3 milyar dolar (% 13,8)

En fazla ithalat yaptığımız ülkeler;

*Rusya → 3 milyar 990 milyon dolar (%-20,2)

*Çin → 2 milyar 892 milyon dolar (%-18,7)

*Almanya → 1 milyar 919 milyon dolar (%+6,1)

*ABD → 1 milyar 831 milyon dolar (%+49,6)

*İtalya → 1 milyar 200 milyon dolar (%+17,6)

*Dış ticaret açığı (ocak) → 6 milyar 172 milyon dolar (% - 56,8)

(2023 ocak → 14,3 milyar dolar idi.)

Kocaeli Gümrüklerinden aldığımız verilere göre ocak ayında Kocaeli'den gerçekleşen;

*İhracat → 3 milyar 208 milyon dolar (+ % 8,1)

*İthalat → 5 milyar 403 milyon dolar (- % 2,3)

Ticaret Bakanlığı'nın, firmaların üretim yerleri esas alınarak hesaplanan ihracat istatistiklerinin ocak verilerine baktığımızda;

İstanbul → 4 milyar 330 milyon dolar (% - 0,3)

Kocaeli → 2 milyar 504 milyon dolar (% + 12,5)

İzmir → 1 milyar 851 milyon dolar (% + 9,2)

Bursa → 1 milyar 275 milyon dolar (% + 6,4)

Mersin → 891 milyon dolar (% + 4,5)

Enflasyon verilerine baktığımızda ocak ayında;

TÜFE → % 64,86 (aylık → % 6,70)

ÜFE → % 44,20 (aylık → % 4,14)

Ocak ayı enflasyonunda yükseliş eğilimini bekliyorduk. Döviz kurlarındaki hareketlenme ve baz etkisiyle yıllık enflasyondaki yükselişin yılın ilk yarısına kadar devam edeceğini söyleyebiliriz.

ÜFE bazlı reel efektif döviz kuru (ocak) → 86,53

Endeksin 100 olması durumunda dolar ocak ayında → 34,3340 TL

Ocak dolar → 29,9909 TL

Dolar bugün → 30,93 TL

2 Ocak dolar → 29,7209 TL

2 Şubat dolar → 30,4282 TL

Dolar artış oranı → % 2,37

Aynı dönemde aylık enflasyon oranı ise → % 6,70

Cari denge 2023'te → 45 milyar 150 milyon dolar açık verdi.

(2023 yılı → 49,1 milyar dolar idi.)

Aralık ayı → 2,1 milyar dolar açık

Bir önceki yıla göre gerçekleşen iyileşmede; hizmetler gelirlerinin artan katkısı ve ithalattaki gerilemeyle, dış ticaret açığındaki azalmanın etkisini görüyoruz.

Ocak ayı kapasite kullanım oranı;

*Türkiye → yüzde 76,2

(Geçen yıla göre 0,9 puan arttı.)

*Kocaeli → yüzde 70,7

(Geçen yıla göre 0,3 puan arttı.)

Sanayi Üretimi (aralık-yıllık) → % 1,6

Aylık → % 2,4

Sektörler;

	Yıllık Artış (%)	Aylık Artış (%)
Toplam Sanayi	1,6	2,4
Sermaye Mali	6,1	1,8
Ara Mali	3,5	3,2
Orta-Düşük teknoloji	5,4	2,1
Orta-Yüksek teknoloji	14,3	10,0

Yıllık artışların alt kalemlerine baktığımızda;

Katma değerli üretim ve geleceğe yönelik yatırımları işaret eden sermaye mali üretimi, orta düşük ve orta yüksek teknoloji ürünlerdeki artışlar olumlu.

İşsizlik oranı (aralık) → yüzde 8,8

(Bir önceki yılın aynı ayına göre 1.5 puan / Bir önceki aya göre 0,1 puan geriledi.)

Kasım'dan Aralık'a;

Çalışabilir Nüfus → 46 bin kişi arttı.

(Aralık 2022 - Aralık 2023 arası çalışabilir nüfus → 581 bin kişi artmış.)

İşgücüne katılanlar → 428 bin kişi arttı.

İstihdam edilenler → 399 bin kişi arttı.

Aralık itibariyle toplam istihdam sayısı → 32 milyon 56 bin kişi. (en yüksek)

(Aralık 2022 - Aralık 2023 arası toplam istihdam sayısı 716 bin kişi artmış.)

AB ülkelerine baktığımızda işgücüne katılım yüzde 75'ler mertebesinde.

Bizde yüzde 53,5 olan bu seviyenin artırılması gerek diye düşünüyoruz.

Bunun yanında, nüfusumuza oranla çalışan sayımızın da daha yüksek seviyelere ulaşmasını bekliyoruz. (50 milyon hedeflemeliyiz.)

Burada, ülkemize yabancı sermaye çekilmesinin istihdama da katkı sunacağını biliyoruz.

(Nüfus artışına kendi kaynaklarımızla istihdam yaratmamız daha zor gibi)

Bütçe (ocak) → 150 milyar 719 milyon TL açık verdi.

*Gelirler → 617,24 milyar TL (+ %113,5)

*Giderler → 767,96 milyar TL (+ %139,0)

Gelirler alt kalemleri;

Vergi gelirleri → 517,20 milyar TL (+ %104,6)

Vergi gelirlerinin alt kalemleri;

-Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler → 112,94 milyar TL (+ % 92,2)

-Dahilde alınan Mal ve Hizmet Vergileri → 237,22 milyar TL (+ % 144,3)

-İthalden alınan KDV → 91,15 milyar TL (+ % 73,8)

Giderler alt kalemleri;

-Cari Transferler → 284,65 milyar TL (+ %94,5)

-Borç Verme → 26,02 milyar TL (+ %409,9)

Sayın Dışişleri Bakanım, Sayın Ekonomi ve Enerji Bakanım,

Odamız ve ilimiz güncel verilerini kısaca sizlerle paylaşmak istiyorum.

Kocaeli yüzölçümü bakımından küçük, ancak katma değeri bakımından önemli bir il. (en küçük 7. il)

Kocaeli'nin Türkiye imalat sanayine sağladığı katkı → yüzde 13

Odamıza kayıtlı → 3.722 adet firma

*334'ü yabancı sermayeli (% 10 civarında)

*200 firma AB menşeli

*Otomotiv (% 41,1), kimya (% 27), metal (% 19)

İlk 500'de → 83 işletme

13 tanesi Meclis Üyesi (ilk 500'de en fazla meclis üyesi bulunan odayız.)

İSO'nun açıkladığı listede Kocaelili firma sayısı → 40

İlk 1000'de → 143 işletme

Türkiye dış ticaretinin yüzde 19,2'si Kocaeli'nden gerçekleşiyor. (118,7 milyar dolarlık dış ticaret)

*Kocaeli'yi bir ülke olarak düşünürsek, OECD verilerine göre dış ticarete 40. sıradayız.

(Litvanya, Lüksemburg, Letonya gibi AB üyelerinden fazla)

Ticaret Bakanlığı tarafından firmaların merkezlerinin bulunduğu iller baz alınarak açıklanan verilere göre ise; 2023 yılında ilimiz İstanbul'un ardından ikinci sırada yer alıyor.

Kocaeli → 30 milyar 717 milyon dolar (% + 0,3) (İstanbul → 59 milyar 381 milyon dolar)

37 liman - iskele (elleçlenen yük miktarı – 81,3 milyon ton – Türkiye'nin yüzde 15,6'sı)

*Sanayi ve liman kenti

*Avrupa'nın 7'inci limanı

*Konum olarak çok şanslı bir il

Ayrıca;

*İlde 14 adet organize sanayi bölgesi,

*5 adet teknopark (KOÜ, GTÜ, GOSB ve TÜBİTAK Martek, Bilişim Vadisi)

*2 adet serbest bölge (KOSBAŞ, TÜBİTAK MAM Teknoloji Serbest Bölge)

*2 Teknoloji Transfer Ofisi ve 3 üniversite

Kocaeli; İstanbul'dan sonra toplanan vergilerin %10,78'ini karşılayan ikinci il. (2023 yılı)

*İlimizin 2023 yılında ödediği vergi → 485 milyar 300 milyon TL

*Bu rakam, Türkiye'nin genelinde 69 ilin vergi gelirlerinin toplamından fazla. (459,027 milyar TL)

*Kocaeli'nin 2023 yılında kişi başına ödediği vergi geliri → 230 bin 776 TL

*Türkiye ortalaması → 52 bin 720 TL (Devlete en fazla kazanç sağlayan il)

Sayın Dışışleri Bakanım, Sayın Ekonomi ve Enerji Bakanım,

Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin (GKRY) tek taraflı olarak 1990'da yaptığı AB üyelik başvurusu 2004 yılında sonuçlandı ve AB Kıbrıs Cumhuriyeti'nin temsilcisi sıfatıyla GKRY'yi üye olarak aldı.

Profesör Mendelson gibi bazı otoritelerin de belirttiği üzere bu üyelik Kıbrıs Cumhuriyeti'ni kuran antlaşmalara ve garantörlük sistemine aykırı idi.

BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın adada kapsamlı bir çözüm için önerdiği Annan Planı 24 Nisan 2004'te Kuzeyde ve Güneyde referanduma sunuldu.

Referandum sonuçlarına göre KKTC → yüzde 65 ile planı kabul ederken, GKRY → yüzde 76 ile reddetti.

GKRY halkı referandumda planı reddetmesine rağmen, Güney Kıbrıs 1 Mayıs 2004 itibarıyla AB üyesi oldu.

Çeşitli AB yetkililerinin pişmanlıklarını ortaya koyan açıklamaları ve verilen sözler zaman içinde unutuldu.

KKTC'nin uluslararası izolasyonlarının kaldırılacağına yönelik sözler tutulmadı.

AB'nin doğrudan ticaret tüzüğü Kıbrıs Rum engeline takıldı.

Türkiye 2005'te AB ile üyelik müzakerelerine başlasa da Kıbrıs meselesi hep bir engel olarak karşımıza çıkarıldı.

2006'da Genel İşler ve Dışışleri Konseyi Türkiye'nin Gümrük Birliğini GKRY de dahil tüm AB üyesi devletlere ayrımsız bir şekilde uygulamadığı gerekçesi ile müzakerelerde sekiz faslın açılmaması ve hiçbir faslın da kapatılmaması kararını aldı.

Bu doğrultuda gümrük birliği ile ilişkili olarak görülen;

*malların serbest dolaşımı,

*iş kurma hakkı ve hizmet sunumu serbestisi,

*mali hizmetler,

*tarım ve kırsal kalkınma,

*balıkçılık,

*taşımacılık,

*gümrük birliği ve

*dış ilişkiler fasılları açılmadı.

2009'da GKRY ek bazı fasılların açılmasını bloke etti.

Bunlar Türkiye-AB ilişkileri açısından da son derece önemli olan;

*işçilerin serbest dolaşımı,

*enerji,

*yargı ve temel haklar,

*adalet,

*özgürlük ve güvenlik,

*eğitim ve kültür,

*dış, güvenlik ve savunma politikası fasılları idi.

Kıbrıs meselesi, Türkiye'nin AB müzakere sürecinin durmasına yol açan tek sebep olmasa da en önde gelen engeli oluşturdu.

Müzakerelerin dışında da

*Gümrük Birliğinin güncellenmesi,

*vize serbestliği,

*Avrupa Birliği ile savunma işbirliği,

*Avrupa Savunma Ajansı'na katılımı gibi konularda da Kıbrıs sorunu engel teşkil etmeye devam etti. GKRY'nin engellemeleri devam etti.

Kıbrıs adası açıklarında doğal gaz kaynaklarının bulunması adanın ekonomisi açısından olumlu bir gelişme olsa da, kıta sahanlığı ve deniz yetki alanlarındaki ithilaf sebebiyle gerilimlere neden oldu.

GKRY'nin adanın tümü üzerinde hak iddia etmesi Kıbrıslı Türklerin haklarını çiğneme çabaları Türkiye'nin girişimleri ile durduruldu.

Türkiye'yi dışarda bırakan ve Mısır, İsrail, Yunanistan, Güney Kıbrıs, İtalya ve Ürdün arasında imzalanan Doğu Akdeniz Gaz Forumu ABD'nin desteğini çekmesi ile rafa kaldırıldı.

Kıbrıs sorununa bir çözüm bulma çabaları son olarak 2017'de Crans Montana'da yapılan görüşmelerin de Yunanistan ve GKRY'nin tutumları sebebiyle kesilmesi ile başarısız oldu.

Son olarak BM Genel Sekreteri'nin Kıbrıs Özel Temsilcisi Maria Angela Holguin Cuellar'ın süreci canlandırmaya yönelik olarak taraflarla görüşmeler yaptığını görüyoruz.

Federal veya konfederal bir çözümün imkansızlığı bizim açımızdan iyice anlaşıldı. İki devletli çözüm artık en makul olan yol olarak duruyor. Ancak bunun için uluslararası kamuoyunun desteğini almak ve KKTC'nin tanınmasını sağlamak önem taşıyor.

KKTC'nin Türk Devletleri Teşkilatı'nda gözlemci üye olması bu açıdan değerli bir adım.

Sayın Bakanlarım,

KKTC kardeş ülke ve milli davamızdır.

Kıbrıslı Türklerin güvenliği Türkiye'nin birinci önceliği.

Bunun yanı sıra adanın stratejik önemi de son derecede kritik.

Özellikle Gazze'deki çatışmalar ve büyük güçlerin Ortadoğu'ya yönelik emelleri dikkate alındığında bölgenin önemi daha da belirginleşiyor.

Geçtiğimiz sene ortaya atılan Hindistan-Ortadoğu-Avrupa Ekonomik Koridoru gibi projeler Doğu Akdeniz'in stratejik önemini artırıyor.

Son dönemde KKTC'de yabancıların ve özellikle belirli grupların emlak alımı ve inşaat sektörüne yönelik yatırımlarıyla ilgili haberler okuyoruz.

Bu tür yatırımların arkasında bazı örtülü nedenlerin olması ihtimali bizleri endişelendiriyor.

KKTC'nin tarım, yeşil ekonomi ve yenilenebilir enerji alanlarında Türkiye'den daha fazla yatırım alması sağlanmalı.

İş dünyası olarak KKTC'ye her türlü desteği vermeye hazırız.

Türkiye-KKTC Ticaret Odası Forumu da;

- Türkiye ile KKTC arasındaki karşılıklı ticaret ve yatırım ilişkilerinin gelişimine destek olmak,
- Kıbrıs Türk Ticaret Odasının (KTTO), başta EUROCHAMBRES ve İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası ile ilişkiler olmak üzere, uluslararasılaşması sürecine katkı sağlamak amacıyla kurulmuştu.

Ayrıca, bu çabalarımızı devam ettirirken KKTC ekonomisine olumlu katkısı olacak yatırımları da destekliyoruz.

Değerli Üyeler,

Aylık faaliyetlere hiç değinmiyorum. İlgili dokümanları dışarıdaki masadan alabilirsiniz.

Sözlerime son verirken, Değerli Bakanlarım katılımınız için tekrar teşekkür ediyor, şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.